

Nekuda, Vladimír

[Mittelalterarchäologie in Zentraleuropa. Zum Wandel der Aufgaben und Zielsetzungen. Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters, Beiheft 9]

Archaeologia historica. 1996, vol. 21, iss. [1], pp. 527-528

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/140225>

Access Date: 25. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Wüstungsprozesse in den Niederlanden zwischen 1000 und 1800 (str. 201-233). Všimá si zejména změn ekologických, sociálních a hospodářských, které byly tímto procesem vyvolány.

D. Denecke uveřejnil ještě jeden příspěvek na téma: *Interdisziplinäre historisch-geographische Umweltforschung: Klima, Gewässer und Böden im Mittelalter und in der frühen Neuzeit* (str. 235-263). Jak už z názvu článku vyplývá, zaměřil D. Denecke svoji pozornost na podnebí, vodní režim a půdu. Tyto tři faktory hrají podle Deneckeho důležitou roli pro vznik sídliště. K tomuto tématu uvádí autor rozsáhlý výběr literatury.

Ch. Huth a J. Oexle ve spolupráci s dalšími autory publikují předběžnou zprávu o interdisciplinárním projektu: *Breunsdorf, Lkrs. Leipziger Land - ein Vorbericht über ein interdisziplinäres Projekt zur Kulturlandschaftsarchäologie im Südraum Leipzig* (Tagebau Schleenhain), str. 271-299. Výzkum se zaměřil na obec Breunsdorf určenou v důsledku těžby uhlí k zániku.

H. Brachmann (Berlin) informuje v článku *Germania-Slavica - zur Geschichte der Forschung und den Aufgaben eines im Rahmen interdisziplinär ausgerichteter Ostmitteleuropa - Studien neu eingerichteten Forschungsbereiches* (str. 301-316). O nové organizaci vědecké práce po sjednocení obou německých států. Jedním z nově vzniklých ústavů je pro výzkum dějin a kultury východní části střední Evropy. V rámci tohoto ústavu byl vytvořen odbor Germania-Slavica, který tak navazuje na stejnojmenný projekt, jehož autorem byl W. Fritze již v r. 1980.

Dvěma články jsou zastoupeny výzkumy mimo evropské území a to R. Graafen (Koblenz): *Verkehrswege und Handelssiedlungen im Nepal-Himalay - Zielsetzungen, Verfahren und erste Ergebnisse eines interdisziplinären DFG-Forschungsprojekts* (str. 317-326) a P. Pohle (Giesen): *Wüstungen als Zeugen von Siedlungsprozessen im Tibetischen Himalay* (Süd-Mustang, Nepal, str. 327-340).

K. Fehn hodnotí velmi pozitivně průběh brněnské konference (str. 341-345). Závěr sborníku tvoří bibliografie evropského sídlištního výzkumu (str. 351-411).

VLADIMÍR NEKUDA

Mittelalterarchäologie in Zentraleuropa. Zum Wandel der Aufgaben und Zielsetzungen. Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters, Beiheft 9, Bonn 1995.

Podávám zde jen stručnou informaci o publikaci, jež se dotýká téměř všech témat spojených s archeologií středověkou. Obsahem publikace jsou referáty přednesené na konferenci pořádané katedrou archeologie středověku v Bamberku v roce 1990. Společným znakem všech příspěvků je dosažený stav výzkumu a stanovení úkolů do budoucna.

Úvodní článek G. P. Fehringa (Lübeck) *Geschichte und Situation der Archäologie des Mittelalters in Zentraleuropa. Anlass und Ziel der Bestandsaufnahme* (str. 9-18) podává celkový přehled o stavu archeologie středověku ve střední Evropě, o její organizační struktuře, o časopisech vycházejících v jednotlivých zemích a o stavu její výuky na vysokých školách.

Výzkumem sakrálních objektů se zabývá příspěvek U. Lobbedeye (Münster) *Zur Archäologie der Kirchen* (str. 19-26). Klade důraz nejen na samotný výzkum těchto objektů, ale i na řadu otázek, kterých se tyto výzkumy dotýkají, tj. hospodářských a sociálních dějin včetně správní organizace.

W. Meyer (Basel) soustředil pozornost na opevněná sídla vrcholného středověku: *Burgen, Pfalzen, Herrensitze* (str. 27-36). Hodnotí význam těchto objektů a jejich funkci ve středověké společnosti.

R. d'Aujourd'hui hodnotí výzkum měst *Zur archäologischen Stadtforschung im deutschsprachigen Gebiet Europas: Standortbestimmung und Zukunftsaufgaben* (str. 37-52). Zdůrazňuje význam archeologického výzkumu města nejen z hlediska jeho historického vývoje, ale i pro využití těchto poznatků pro další územní plánování.

Problematikou sídlištní archeologie se zabývá příspěvek J. Herrmanna (Berlin) v článku: *Zur archäologischen Erforschung von Siedlungsvorgängen und ländlichen Siedlungen in Zentraleuropa. Ergebnisse und Zukunftsaufgaben* (str. 53-62). I když v titulu článku je střední Evropa, shrnul autor poznatky získané z výzkumu sídlišť jen na území Německa. Téma pojednal ze tří hledisek: 1. Jak archeologický výzkum přispívá ke studiu vývoje osídlení a k vytváření kulturní krajiny. 2. Předpokladem srovnávacích analýz sídlištních forem je pokud možno komplexní výzkum více sídlišť. 3. Vypovídací možnosti o ekonomické a sociální struktuře sídliště jsou závislé na interdisciplinární spolupráci. Z hlediska terminologického je důležité pojetí periodisace středověku. Jako raný středověk rozlišuje Herrmann dvě období: 6.-8. století a 9.-10. století. Rovněž vrcholný středověk dělí na dvě období: 11.-12. století a 13. století. Naproti tomu W. Janssen zařazuje do raného středověku 7.-10. století a do vrcholného středověku 10.-13. století.

Archeologické výzkumy přinášejí značné množství nálezů. S jejich zpracováním a vyhodnocením se zabývá B. Scholkmann (Tübingen) v článku: *Die archäologischen Artefakte. Fragestellungen, Ergebnisse und Zukunftsaufgaben der Erforschung* (str. 63-74).

O významu archeologických výzkumů pro hospodářské dějiny středověku pojednal W. Janssen (Wurzburg): *Archäologische Beiträge zur Wirtschaftsgeschichte des Mittelalters in Mitteleuropa* (str. 75-86). Zatímco Janssen řešil téma na výsledcích výzkumů na území Německa, H. Steuer (Freiburg im Breisgau)

ve svém článku: *Mittelalterarchäologie und Sozialgeschichte. Fragestellungen, Ergebnisse und Zukunftsaufgaben* (87-104) řeší přínos k sociálním dějinám i na základě výzkumů v sousedních zemích. Z výzkumů na Moravě jsou to především velkomoravské lokality a ze středověkých výzkumů lokality Mstěnice a Pfaffenschlag.

Dalších pět příspěvků podává přehled o stavu o úkolech dalšího výzkumu v jednotlivých zemích. M. Biddle (Oxford) je autorem článku *Medieval Archaeology in England* (str. 105-116), II. Andersson (Lund) hodnotí výzkumu ve Skandinávii: *Scandinavian Medieval Archaeology Today and Thoughts about its Future* (str. 117-136), V. Nekuda podal přehled o výsledcích výzkumů archeologie středověku na území bývalé ČSFR: *Die Archäologie des Mittelalters in der ehemaligen ČSFR* (str. 137-164), I. Holl (Budapest) zhodnotil výzkumy na území Maďarska - *Mittelaerarchäologie in Ungarn* (str. 165-190) a H. Sarfatij informoval o výsledcích v zemích Beneluxu: *Forschung, Unterricht und Bodendenkmalpflege in der Mittelalterarchäologie der Benelux-Länder* (str. 191-216).

Sborník uzavírají dva články a to F. Irsiglera (Trier) *Mittelalterarchäologie in Zentraleuropa aus der Sicht eines Historikers* (str. 217-224) a G. P. Fehringa (Lübeck) *Zusammenfassung und Ergebnisse* (str. 225-232).

Jak z uvedeného obsahu vyplývá, jedná se o velmi důležitou publikaci o výsledcích archeologie středověku ve střední Evropě.

VLADIMÍR NEKUDA